

Standardno pravilo 5. Pristupačnost

Države treba da prihvate sveukupan značaj pristupačnosti u procesu izjednačavanja mogućnosti u svim sferama društva. Za osobe sa invaliditetom raznih vrsta države treba: (a) da uvedu programe akcija koje se preduzimaju da bi fizičko okruženje bilo dostupno i (b) da preduzmu mjere da obezbijede pristupačnost informacija i komunikacija.

· Pristupačnost fizičkog okruženja

1. Države treba da iniciraju mjere da se iz okruženja uklone prepreke za učešće. Takvim mjerama treba razvijati standarde i smjernice, što podrazumijeva donošenje zakona kojima bi se osigurala pristupačnost različitih oblasti u društvu, kao što su: stanovanje, izgradnja, služba javnog transporta i druga saobraćajna sredstva, ulice i drugo u spoljnom okruženju.

2. Države treba da obezbijede da arhitektama, građevinskim inženjerima i drugim čija je profesija uključena u planiranje i izgradnju fizičkog okruženja budu dostupne adekvatne informacije o politici prema osobama sa invaliditetom i mjerama koje treba da se preduzmu da bi se postigla pristupačnost.

3. Da bi se postigla pristupačnost potrebno je da se projektovanje i izgradnja fizičkog okruženja planiraju od početka samog procesa.

4. Organizacije osoba sa invaliditetom treba da se konsultuju kada se razvijaju standardi i norme za pristupačnost. One takođe treba da budu uključene u inicijalnoj fazi planiranja kada se projektuju i izgrađuju javni objekti u lokalnim zajednicama da bi se obezbijedila maksimalna pristupačnost.

· Pristupačnost informacija i komunikacija

5. Osobama sa invaliditetom, gdje je to podesno, njihovim porodicama i advokatima treba da budu dostupne potpune informacije i u vezi sa pravima i raspoloživim službama i programima, u svim zemljama. Takve informacije treba da budu predstavljene u formama prihvatljivim za osobe sa invaliditetom.

6. Države treba da razviju strategije kojima bi informativne službe i dokumentaciju učinile dostupnim različitim grupama osoba sa invaliditetom. Brajova azbuka, iznajmljivanje kasete, štampanje velikim slovima i druge podesne tehnologije treba da se koriste da bi se obezbijedila pristupačnost pisanih informacija i dokumentacije za osobe savizuelnim oštećenjima. Slično tome, podesne tehnologije treba da se koriste da obezbijede pristupačnost govornih informacija za osobe sa oštećenjima sluha ili otežanim razumijevanjem.

7. Treba pažljivo razmotriti upotrebu govornih znakova u obrazovanju gluve djece, i njihovih porodica i zajednice. Takođe bi trebalo da se obezbijede službe za tumačenje govornih znakova, da bi se olakšala komunikacija gluvih osoba i drugih

8. Treba pažljivo razmotriti koje su potrebe osoba sa oteženim razumijevanjem.

9. Države treba da ohrabre medije, posebno televiziju, radio i novine, da učine svoje usluge pristupačnijim.

10. Države treba da obezbijede da nove kompjuterizovane informacije i sistemi usluga, ponuđeni javnom mnjenju budu od početka dostupni ili prilagođeni tako da budu dostupni osobama sa invaliditetom.

11. Organizacije osoba sa invaliditetom treba da budu konsultovane kada se preduzimaju mjere za poboljšanje dostupnosti informacionih sistema osobama sa invaliditetom.